

-ПОСТАТІ, ПОДІЇ, ПОВІДОМЛЕННЯ**ДО ЮВІЛЕЮ ІВАНА ПЛАТОНОВИЧА КОВАЛЬЧУКА**

19 серпня виповнилось 70 років відомому українському вченому, доктору географічних наук, завідувачу кафедри геодезії та картографії Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ), директору НДІ землекористування та правового регулювання майнових і земельних відносин, професору кафедри геоморфології Київського університету ім. Т. Шевченка, геоморфологу, геоекологу Івану Платоновичу Ковальчуку.

Ювіляр народився в с. Золотолин Костопільського району Рівненської області. Закінчив географічний факультет Львівського університету (1974 р.), аспірантуру (1980 р.) і докторантуру (1993 р.) Московського університету. Працював у Львівському університеті лаборантом кафедри геоморфології, завідувачем музею землезнавства, асистентом, доцентом, професором, завідувачем кафедри геоморфології, був засновником і завідувачем кафедри конструктивної географії і картографії університету, з 2007 р. працює

в Києві у Національному університеті біоресурсів та природокористування України завідувачем кафедри геодезії та картографії і заступником декана з наукової роботи факультету землевпорядкування, директор НДІ землекористування та правового регулювання майнових і земельних відносин (2008-2011).

Тема кандидатської дисертації *«Динамика эрозионных процессов в Западной Подолии»* (1981 р.).

Докторську дисертацію *«Еколого-геоморфологічний аналіз флювіальних систем регіону»* захистив у 1993 р. у Московському державному університеті ім. М.В. Ломоносова, нострифікував в Інституті географії НАН України у 1994 р.

Наукові зацікавлення Івана Платоновича надзвичайно різноманітні: картографічне моделювання проблем природокористування, великомасштабне атласне картографування стану і використання земельних ресурсів, геоекологічне картографування річково-басейнових систем, екологічна, динамічна та антропогенна геоморфологія, геоекологічні та гідроекологічні проблеми України, екологічна освіта і виховання, історична географія та краєзнавство, історія української географії. Засновник наукового напрямку *«екологічна геоморфологія та регіональний еколого-геоморфологічний аналіз»* як в Україні, так і в Європі. Створив наукову школу екологічної геоморфології та геоекології, яка в період роботи в НУБіП України трансформується в наукову школу екологічної та інженерної геоморфології, конструктивної географії та картографії.

Опублікував понад 1150 наукових праць. Є автором та співавтором 4 підручників і 35 навчальних посібників (з них 14 з грифом МОН України), 50 монографій (14 з них опубліковано польською та англійською мовами), зокрема, *Флювіальна геоморфологія* (Львів, 1992); *Регіональний еколого-геоморфологічний аналіз* (Львів, 1997); *Стационарні,*

напівстаціонарні та експериментальні дослідження ерозійних процесів (Львів, 1992); Прикладна гідроекологія (Львів, 2000; зі співавт.); Екологічна геоморфологія (Івано-Франківськ, 2000; зі співавт.); Основи геоморфології (К., 2005; зі співавт.); Екологія (Львів, 2006; зі співавт.); Екологічний моніторинг регіону (Львів, 2009; зі співавт.); Рельєф України (К., 2010; зі співавт.), Ерозійні процеси Західного Поділля: польові, стаціонарні, експериментальні та морфометричні дослідження : Монографія (К., 2013), Геоекологія Гологоро-Кременецького кряжу. Монографія (К., 2014), Концептуальні засади вирішення проблем землеустрою сільських територій в сучасних умовах: монографія (К., 2015, у співавт.), Roztocze. Przyroda i człowiek. Monografia (2016, у співавт.), Великомасштабне атласне картографування земель навчально-дослідних господарств: Монографія (К., 2016, у співавт.), Геоекологія річково-басейнової системи Верхнього Дністра : монографія (К., 2017, у співавт.), Атласне картографування вартості земель України. Монографія (К., 2018, у співавт.), Гірничопромислові геосистеми Західного регіону України: монографія (К., 2019, у співавт.), Концептуальні засади створення реєстру особливо цінних земель в Україні: монографія (К., 2019, у співавт.) та багато інших.

Професором І.П. Ковальчуком підготовлено чотири доктори географічних наук (проф. Вишневський В.І., проф. Сивий М.І., проф. Царик Л.П., доц Іванов Є.А.), 25 кандидатів наук. Завершують роботу один докторант і два аспіранти.

Іван Платонович член спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій (при НУБіП України (2009-2014) та КНУ імені Тараса Шевченка), член редколегій наукових часописів в Україні (Фізична географія та геоморфологія, Наукові записки ТНПУ імені В. Гнатюка, Природа Західного Полісся, Історія української географії і картографії, Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки та ін.) та Польщі, голова Львівського відділення Українського географічного товариства (1994–2007 рр.), Академік Української екологічної АН (1995 р.), АН вищої освіти України (2008 р.), дійсний член НТШ (2002 р.), заслужений професор Львівського університету (2005 р.).

Нагороди: Відмінник освіти України (1995); Почесна грамота Міністерства освіти і науки України (1999); Подяка Прем'єр-міністра України (2010); Медаль АН вищої освіти України «За заслуги в науково-педагогічній діяльності» (2011); Знак Пошани Київського міського голови (2011); почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (2012), Золота медаль конкурсу на кращу продукцію, технологію, наукову розробку Міжнародної виставки «Агро-2014», Грамоти Міжнародних виставок «Агро-2013-2016», Нагрудний знак МОН України "Василь Сухомлинський" (2016), Грамота Верховної Ради України (2017), медалі ВГО "АН ВО України": "20 років АН ВО України" (2012), "За успіхи в науково-педагогічній діяльності" (2011), "Святого Володимира" (2016), "Ярослав Мудрий" (2017), медаль ім. Миколи Івановича Дубини (2018), "Знак пошани" ДУ "Інститут охорони ґрунтів України" (2018).

Іван Платонович добрий друг нашого факультету, ерудована, чуйна та доброзичлива людина, завжди готова підставити плече молодим науковцям, географ за покликанням й просто Людина з великої букви.

З роси і води Вам, Іване Платоновичу, довгих щасливих літ життя, нових наукових звершень, талановитих та вдячних учнів.

Ваші докторанти та весь колектив географічного факультету.

ДО 70-РІЧЧЯ ПЕТЛІНА В. М.

15 березня 2021 року виповнилося 70 років відомому українському вченому-географу, ландшафтознавцю, доктору географічних наук, професору кафедри фізичної географії Волинського національного університету імені Лесі Українки **Петліну Валерію Миколайовичу**.

Народився Валерій Миколайович у м. Кривий Ріг Дніпропетровської області, де закінчив школу й технікум. Вищу освіту отримав у 1976 р., закінчивши географічний факультет Львівського державного університету імені Івана Франка. Тут він пройшов шлях від асистента до професора, завідувача кафедри.

Петлін В. М. здійснював наукову діяльність під керівництвом відомих постатей географічної науки: Міллера Г. П. – засновника школи гірського ландшафтознавства у Львівському національному університеті імені Івана Франка та Швєбса Г. І. – відомого географа, еніолога. Одні із перших

експериментальних ландшафтознавчих досліджень були проведені на посаді інженера Чорногірського географічного стаціонару Львівського державного університету у 1979-1988 рр. У 1988 р. у відділенні географії АН УРСР захистив кандидатську дисертацію на тему: “Динаміка і розвиток природних територіальних комплексів Чорногірського ландшафту”; у 1999 р. в Одеському національному університеті імені Мечникова І. І. – докторську дисертацію “Закономірності організації ландшафтних фацій”.

У 2008-2016 рр. очолював кафедру конструктивної географії і картографії Львівського національного університету імені Івана Франка. З 2017 р. – професор кафедри фізичної географії Східноєвропейського (з жовтня 2020 р. Волинського) національного університету (ВНУ) імені Лесі Українки. З 2018 р. – голова спеціалізованої вченої ради за спеціальністю 11.00.11 – “Конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів” ВНУ імені Лесі Українки; почесний член Українського географічного товариства; дійсний член національного комітету географів України при НАН України; голова Українсько-американського благодійного фонду “Сейбр-Світло”; член редакційної колегії “Українського географічного журналу” Інституту географії НАН України, а також фахового видання “Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія”; науковий керівник аспірантів.

Валерій Миколайович викладає студентам Волинського національного університету імені Лесі Українки такі авторські курси: “Конструктивна географія”, “Прикладне ландшафтознавство”, “Управління природоохоронною діяльністю”, “Міжнародна гідроекологічна співпраця”. Під керівництвом професора Петліна В. М. проводиться навчальна професійно-орієнтована практика, де студенти не тільки закріплюють теоретичні знання з вивчених дисциплін: ґрунтознавства з основами географії ґрунтів, ландшафтознавства, біогеографії, геоморфології та палеогеографії, а й оволодівають методикою комплексного польового дослідження.

Коло наукових інтересів Петліна В. М. охоплює дослідження теоретико-

методологічних і методичних засад конструктивної географії. Ним окреслено концептуальні складові, основні атрибути та перспективні напрями конструктивної географії. Професор зробив вагомий внесок у розвиток ландшафтно-екологічної експертизи, теоретичного і експериментального ландшафтознавства. Його багатогранна наукова діяльність пов'язана із вивченням закономірностей динаміки, розвитку та організації територіальних природних систем, стратегії та синергетики ландшафту, конструктивного методу застосування теорії полів для дослідження ландшафтних систем.

Професор Петлін В. М. є автором понад 200 наукових праць, в т.ч. – 23 монографій, 1 підручника, 7 навчальних посібників, понад 100 статей у фахових виданнях України, в т.ч. наукових праць у виданнях, що індексуються МНМБ Scopus, Web of Science. Серед них – “Прикладне ландшафтознавство” (1993; 2021), “Закономірності організації ландшафтних фацій” (1998), “Ландшафтно-екологічна експертиза” (2005), “Синергетика ландшафту” (2005), “Конструктивне ландшафтознавство” (2006), “Концепції сучасного ландшафтознавства” (2006), “Стратегія ландшафту” (2007), “Екологічні механізми організації природних територіальних систем” (2008), “Методологія та методика експериментальних ландшафтних досліджень” (2009), “Конструктивна географія” (2010), “Системна природнича географія” (2011).

Важливою подією для географічної спільноти стало видання Петліна В. М. “Теорія природних територіальних систем” у 4-х томах (2016), де розглянуто головні теоретико-методологічні основи природних територіальних систем у найширшому їхньому розумінні. На підставі класичних положень щодо виділення територіальних систем, проаналізовано найновіші напрямки їхнього становлення, еволюції, розвитку.

Науково цінною є монографія Валерія Миколайовича “Інформація в організованості природних територіальних систем” (2017), де автор подає головні інформаційні залежності в організації природних територіальних систем й на підставі класичних і певних гіпотетичних положень, а також реальних польових досліджень щодо суті і ролі інформації у функціонуванні територіальних систем проаналізував головні тенденції такої організованості. У 2018 р. вийшла друком монографія Петліна В. М. “Ієрархії природних територіальних систем”, в якій всебічно розглянуто головні залежності в організації ієрархічно ускладнених природних територіальних систем. У 2019 р. Петліним В. М. опублікована монографія “Гармонія організованості природних територіальних систем”, в якій дослідник подає концепцію гармонії в організованості природних територіальних систем; у 2020 р. – монографія “Організація та організованість природних територіальних систем”, де здійснено обґрунтування синергетичної цілеспрямованості і системної впорядкованості природних територіальних систем на кожному етапі їх розвитку. У 2021 р. вийшла друком доволі дискусійна наукова праця/монографія Валерія Миколайовича – “Програмованість природи”, де автор розглядає гіпотетичні залежності програмованості організованості природних систем Всесвіту.

Під науковим керівництвом професора Петліна В. М. захищено 1 доктора географічних наук та 9 кандидатів географічних наук. Нині він працює над розвитком наукової школи “Конструктивна географія і ландшафтознавство” у ВНУ імені Лесі Українки, пріоритетними завданнями якої є: обґрунтування теоретичних і методологічних основ організованості природних, антропогенно модифікованих, антропогенних систем; ландшафтно-екологічні дослідження в контексті раціонального збалансованого використання природних ресурсів; оптимізація рекреаційно-туристичної діяльності у Західному регіоні. Школа здійснює наукові обміни між дослідниками через систему стажувань, консультацій, проведення міжнародних науково-практичних конференцій. За результатами яких публікуються наукові праці у авторитетних закордонних та вітчизняних фахових виданнях.

Колектив кафедри фізичної географії

Волинського національного університету імені Лесі Українки

**ДНІСТРЯНСЬКИЙ МИРОСЛАВ СТЕПАНОВИЧ
(ДО 60-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)**

*31 серпня 2021 року виповнилося 60 років
доктору географічних наук, доктору
суспільно-економічних наук
Українського Вільного Університету,
професору кафедри географії України
Львівського національного університету імені
Івана Франка
ДНІСТРЯНСЬКОМУ МИРОСЛАВУ
СТЕПАНОВИЧУ*

Мирослав Степанович Дністрянський народився 31 серпня 1961 року в с. Дністрик-Дубовий Турківського району Львівської області. Вчився у Бережоцькій восьмирічній та Лімнянській середній школах. Закінчив з відзнаками Самбірське педагогічне училище (1981 р.) і Львівський державний університет імені Івана Франка (1989). У 1981–1982 роках працював вчителем географії та історії в загальноосвітніх школах Новомиргородського району Кіровоградської області (Пурпурівській восьмирічній та Панчівській середній), а у 1989 році – у Водниківській

восьмирічній школі Пустомитівського району Львівської області.

Свою наукову діяльність Дністрянський Мирослав Степанович розпочав у 1990 році в Львівському відділенні Інституту Економіки АН України з дослідження еколого-економічних проблем Західного регіону України. З вересня 1990 року і по сьогоднішній день – викладач кафедри географії України Львівського університету імені Івана Франка: до 1996 року – асистент, з 1996 по 2006 роки – доцент, а з 2006 року – професор. У 1992 році опублікував свою першу монографію «Кордони України. Територіально-адміністративний устрій» (Львів: Світ, 1992), присвячену дослідженню територіально-політичних особливостей України. Важливим етапом роботи над цією тематикою став захист в 1995 році кандидатської дисертації «Політико-адміністративний устрій України (географічні проблеми формування і вдосконалення). За результатами наукової роботи в Українському Вільному Університеті в Мюнхені впродовж 1997–1999 років підготував і захистив у 1999 році дисертацію «Територіально-політична система України», основні положення якої опублікував у монографії «Україна в політико-географічному вимірі» (Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2000). У 2006 році Мирослав Степанович здобув науковий ступінь доктора географічних наук. Тема докторської дисертації та опублікованої за її результатами монографії – «Етнополітична географія України: проблеми теорії, методології, практики».

М. С. Дністрянський є автором понад 210 наукових та навчально-методичних праць. В галузі етногеографії, історичної й політичної географії він розкрив роль різноспрямованих колонізаційних рухів в заселенні Українських Карпат, проаналізував формування державних кордонів, зміни етнічних меж на території України, обґрунтував загальні тенденції еволюції адміністративно-територіальних систем, суспільно-географічні принципи та критерії їхнього вдосконалення. Зробив всебічний аналіз етногеографічних та політико-географічних процесів в сучасній Україні, визначив регіональні етнополітичні тренди та оцінив перспективи культурно-політичної цілісності держави. Як демогеограф М. С. Дністрянський розкрив передумови та регіональні особливості демографічної кризи в Україні, відобразив

суспільно-географічний потенціал та проблеми функціонування малих міст Львівської області. Досліджуючи геополітичну проблематику, розробив концептуально-методологічні основи геополітики як наукової аналітики та розкрив загальні тенденції геополітичної взаємодії в період постмодерну. Обґрунтовує оптимальність системи національних держав та етнонаціональних федерацій для сучасного і майбутнього світоустрою, перспективи зміцнення сукупного геополітичного потенціалу України.

На географічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка М. С. Дністрянський розробив і викладає курси «Економічна та соціальна географія України», «Політична географія України», «Основи геополітики», «Етногеографія України», «Історична географія України», «Основи географічного українознавства», забезпечуючи їх необхідними навчально-методичними матеріалами. Два його посібники «Етногеографія України» (Львів, 2008) та «Політична географія України» рекомендовані до друку Міністерством освіти та науки України.

Дністрянський Мирослав Степанович є членом спеціалізованих вчених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій у Львівському та Чернівецькому національних університетах. У 2013– 2018 роках був головним редактором «Вісника Львівського університету. Серія географічна». На сьогодні входить до редколегії цього видання, а також працює в редакції фахового журналу «Географія та туризм». Мирослав Степанович також є активним дописувачем журналу геополітичної аналітики «БІНТЕЛ» та членом його редакції.

Мирослав Степанович є активним учасником всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій, підтримуючи тісну співпрацю з різними регіональними географічними центрами та надаючи різнобічну фахову допомогу молодим географам.

Зичимо ювіляру міцного здоров'я, нових творчих здобутків на науковій ниві й довгих років життя!

Редакція журналу «Наукові записки Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія» та колектив кафедри географії України Львівського національного університету імені Івана Франка.

ДО ЮВІЛЕЮ БОГДАНА ТАРАСОВИЧА РІДУША

4 вересня 2021 року виповнилось 60 років **Богдану Тарасовичу Рідущу**, доктору географічних наук, професору, завідувачу кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Відомий палеогеограф та палеонтолог, геоморфолог та археолог народився 4 вересня 1961 р. в м. Чернівці в родині відомих буковинських акторів. З дитячих років пізнавав природні та культурні ландшафти України та зарубіжжя, подорожуючи разом з батьками під час літніх канікул. З юнацьких років активно займався орієнтуванням та спелеологією.

Богдан Рідущ закінчив географічний факультет Чернівецького державного університету в 1983 р. Цього ж року розпочав роботу на географічному факультеті ЧДУ. Пізніше свої знання та професіоналізм реалізовував в практичній,

педагогічній та науковій діяльності при інженерно-геологічній партії Чернівецького відділу Українського інституту інженерно-технічних розвідувальних, Чернівецькому обласному центрі туризму, екскурсій та краєзнавства учнівської молоді, Буковинському центрі археологічних досліджень при Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича.

В 2000 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Печери Середнього Подністр'я в історії населення регіону» та здобув науковий ступінь кандидата історичних наук. В 2001-2002 рр. працював на кафедрі етнології, стародавньої та середньовічної історії, а з 2002 року – на кафедрі фізичної географії та раціонального природокористування (тепер – кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії) Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича. В 2013 р. захистив докторську дисертацію на тему: «Палеогеографічні реконструкції природних умов пізнього кайнозою півдня Східної Європи за результатами досліджень відкладів печер». У 2016 р. Богдану Рідущу присвоєно вчене звання професора і призначено на посаду професора кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, яку він очолив з квітня 2021 року.

Богдан Рідущ є автором понад 300 наукових праць, присвячених дослідженню карсту та відкладів печер; тафономії; викопної фауни великих ссавців четвертинного періоду; палеобіогеографії; палеогеографії квартеру регіонів України; геоморфології річкових долин; штучним підземним порожнинам; заселення та використання печер в історичному минулому. Очолює та активно розвиває геоморфолого-палеогеографічний напрям досліджень в Чернівецькому університеті імені Ю. Федьковича. Є організатором та учасником польових досліджень на Подністер'ї та Подніпров'ї, в Українських Карпатах, Північному Причорномор'ї, Альпах, на Кавказі, Уралі, Памірі, Тянь-Шані та різних регіонах Східної Європи.

Богдану Рідущу належить значний особистий внесок у розвиток міжнародних відносин, підвищення іміджу та авторитету Чернівецького національного університету імені

Юрія Федьковича завдяки активній співпраці з кафедрою палеозоології Інституту біології Вроцлавського університету, Польща; Інститутом еволюції і систематики тварин Польської академії наук, м. Краків; факультетом географії та геології університету Яського університету «Alexandru Ioan Cuza», Румунія; Сучавським університетом, Румунія; Поморською академією м. Слупськ, Польща; Жешувським (Ряшівським) університетом, Польща; Національною академією наук України – Інститути географії та археології, Палеонтологічним відділом Національного науково-природничого музею, а також із науковцями з Австрії, Бельгії, Великобританії, Молдови, Німеччини, Словенії, США та ВНЗ України.

*Колектив географічного факультету
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*